

Irina WOLF

NOI ÎN LUME

O scriitură puternică, o pronunțată voință

În urmă cu trei ani, când România adera la Uniunea Europeană, Gianina Cărbunariu deschidea la Volkstheater Viena festivalul din seria „*Cei mai buni din est!*” („*Die besten aus dem Osten!*”) cu spectacolul *mady-baby.edu* și o lectură scenică după *Stop the Tempo!* Plecând de la poziția geografică strategică a capitalei austriece, prestigiosul teatru vienez urmărea să descopere tendințele culturale din țările estice imediat învecinate, ori și mai îndepărtate. „Dorind să păstrăm o relație permanentă cu tinerii dramaturgi descoperiți în cadrul seriei, în acest an am simțit nevoia unui bilanț, astfel încât am inițiat un nou proiect”, mărturisea Hans Mrak, secretar literar al Volkstheater, promotorul ambelor festivaluri.

Sub genericul „*Go West?*”, teatrul austriac și-a propus să cerceteze felul în care mecanismele migrației influențează relația Est–Vest, să investigheze mișcarea de pe noua hartă politică a Europei. Astfel, în zilele de 12 și 13 martie, au fost prezentate publicului vienez – în premieră absolută – la cinematograful Bellaria din spatele clădirii teatrului, lucrări de excepție transformate în montări sumare sau lecturi scenice. Organizatorii au exploatat la maxim spațiul limitat al cinematografului, spectacolele având loc alternativ în sală și în foaier. În pofida titlurilor atractive, precum *Dansatorii* lui Inga Rozentale din Letonia (viitoarea țară invitată a seriei „*Cei mai buni din est!*”) sau *Filmul erotic* al tânărului dramaturg polonez în vogue Michal Walczak, nu am reușit să văd decât spectacolele programate în prima seară a mini-festivalului. Dacă Jelena Mijović (Serbia) a abordat printre altele temele zidului Berlinului și a războiului din Bosnia, iar Márk-Petér Vargha (Ungaria) pe cea a căsătoriei fictive, Anica Tomić (Croatia) a tratat iubirea, subiect mereu valabil, jucându-și propria piesă într-o regie personală originală.

Alături de aceștia, Gianina Cărbunariu a răspuns provocării cu un text ce se numește **Asparagus**. Programat ca ultimul spectacol din seara de 12 martie, *Asparagus* avea să fie cel dintâi pe buzele spectatorilor. Piesa Gianinei Cărbunariu vorbește despre experiența unui culegător român de sparanghel în Marea Britanie, despre condițiile de trai precare ale acestor muncitori, dar și despre problemele cu care se confruntă persoanele vârstnice sărace din vest. Relația Est–Vest este surprinsă în clișeele ei cele mai evidente: în modul de îmbrăcăminte, al nivelului de trai, al raportului față de Uniunea Europeană. Acțiunea se petrece într-un supermarket dintr-un orașel din Marea Britanie. Cu puțin timp înainte de ora de închidere, când magazinul face reduceri foarte consistente la produse perisabile, George, un englez între 65 și 75 de ani, și Dani, un român între 30 și 37 de ani, se plimbă printre rafturile supermarketului. Căutând produsele cu termen de expirare imediat, cei doi își exprimă cu voce tare gândurile, fără a vorbi vreodată unul cu celălalt. Abia la finalul piesei Dani i se adresează lui George, care însă nu răspunde. George este pensionarul amărât, dornic însă să-și construiască o altă viață (în Bulgaria!), trăind drama celui ajuns la bătrânețe, uitat chiar de propriul fiu. Dani este un român cu studii, ajuns culegător de sparanghel în Marea Britanie (și nu de căpșuni în Spania!), care se îmbracă în haine de firmă de la *charity*, luate de pe stradă. Ceea ce îi unește este dorința de puțin respect.

Gianina Cărbunariu îmbină atât de ingenios replicile, încât lasă publicului impresia unui dialog, rezultând totuși clar că este vorba numai de ceea ce se petrece în mintea celor doi protagoniști, acest aspect fiind de altfel sesizat în mod elogios și de către spectatori. „Primul lucru pe care l-am remarcat la Gianina este atmosfera puternică pe care o degajă textele ei. Pentru mine este una dintre cele mai bune și talentate scriitoare de literatură dramatică. Textele ei nu conțin un cuvânt în plus, sunt reduse și clare, au o construcție dramatică foarte bună. Personajele ei sunt solid construite, mișcarea lor fiind riguros controlată. Dintre textele auzite în această seară, *Asparagus* a fost cel mai bun. Desigur că și traducerea joacă un rol important (traducerea este semnată de Daria Hainz). Dar Gianina

Raphael VON BARGEN, Florentin GROLL

Foto: Marko LIPUS

are o scriitură puternică. În spatele rândurilor ei se simte o pronunțată voință“, spune Katrin Hiller, regizoarea care a montat în 2008 *Stop the Tempo!* pentru Volkstheater (cele patru reprezentații ale spectacolului s-au jucat cu casa închisă).

Spectacolul *Asparagus*, construit cu multă inventivitate de regizorul Alexander Kratzer, a reunit doi actori înzestrați. În rolul lui *George*, Florentin Groll e cuceritor prin expresivitatea și inteligența scenică, subliniind cu subtilitate un personaj tipic englezesc. La rândul lui, îmbrăcat în jeans, cu un tricou roșu de marcă *Levis* și o geacă sport, și purtând pe cap o căciulă, Raphael von Barga, unul dintre cei mai bine cotați actori de la Volkstheater, își investește personajul cu vitalitate și prospețime, creionând un român convingător, aproape get-beget.

Folosind abil posibilitățile reduse oferite de sala de cinema, regizorul a rezolvat situația de la supermarket renunțând la apariția produselor. Pe fundalul unei coloane sonore liniștite, inspirat aleasă pentru a reproduce atmosfera din supermarket, cei doi protagoniști se plimbă printre rândurile de scaune, inspectând „produsele“ (de fapt, niște coli de hârtie), lipite pe speteaza scaunelor. Până aproape de final, fiecare are în mână câte un coș de cumpărături gol. Totodată, pe parcursul întregului spectacol, imaginea mărită a unui mânăunchi de sparanghel este proiectată pe ecranul sălii.

Cu nouă premiere absolute, prezentate în numai două seri, „*Go West?*“ a fost cel mai amplu eveniment dedicat dramaturgiei contemporane a Europei de Est, care s-a bucurat de prezența unui număr foarte mare de spectatori (pentru ambele seri biletele au fost epuizate). Încă o dată, Gianina Cărbunariu a dovedit, dacă mai era cazul, că pe bună dreptate este un nume consacrat în spațiul teatral de limbă germană.

Bellaria Kino, Viena – *Spargel (Asparagus)*. Text de Gianina Cărbunariu. Traducător: Daria Hainz. Regia: Alexander Kratzer. Cu: Raphael von Barga și Florentin Groll. Data reprezentației: 12 martie 2010.